Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Chrześcijaństwo starożytne II - wykład , PG_00200647						
Kierunek studiów	Religioznawstwo (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027			
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki			
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji	na uczelni			
Rok studiów	1		Język wykładowy	polski			
Semestr studiów	2		Liczba punktów ECTS	2.0			
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia	egzamin			
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Wojciech Gajewski, prof. UG				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		dr hab. Wojciech Gajewski, prof. UG				
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach	Praca własna studenta		RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		2.0	33.0		50
Cel przedmiotu	Zapoznanie studenta z zagadnieniami i problemami nurtującymi chrześcijaństwo w starożytności						

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[RELL3_W04] Ma uporządkowaną wiedzę o historii różnych religii oraz rozumie historyczne uwarunkowania ich rozwoju.	K_W04 Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę o początkach chrześcijaństwa, rozumie historyczne uwarunkowania jego rozwoju	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[RELL3_W03] Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w zakresie nauk o kulturze i religii.	K_W03 Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową o historii chrześcijaństwa w antyku	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[RELL3_U04] Potrafi definiować, objaśniać i poprawnie stosować w mowie i piśmie specjalistyczną terminologię z zakresu nauk o kulturze i religii, historii oraz filozofii, zarówno w pracy nad wybranymi zagadnieniami, jak i w działalności popularyzatorskiej.	K2_U04 Potrafi definiować, objaśniać i poprawnie stosować w mowie i w piśmie fachowe terminy z zakresu nauk o kulturze i religii, historii i filozofii zarówno w pracy nad wybranymi tematami, jak i w działalności popularyzatorskiej	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[RELL3_U03] Potrafi pozyskiwać informacje z wykorzystaniem bibliografii, pomocy archiwalnych, baz danych i innych źródeł oraz dokonywać ich krytycznej analizy, klasyfikacji, kategoryzacji i syntezy w celu rozwiązania problemów formułowanych samodzielnie lub przez innych.	K_U03 Potrafi pozyskiwać informacje (korzystając z bibliografii, pomocy archiwalnych, baz danych itp.) oraz dokonywać ich krytycznej analizy, klasyfikacji, kategoryzacji i syntezy w celu rozwiązania sformułowanego problemu dotyczącego rozwoju wczesnego chrześcijaństwa	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[RELL3_K02] Jest gotów do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego regionu, Polski i Europy.	K2_Ko2 Jest gotów do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego regionu, Polski i Europy	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
[RELL3_K01] Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, wykazuje gotowość do jej systematycznego rozwijania oraz korzystania z opinii ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązywaniu problemów.	K2_K01 Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, wykazuje gotowość do jej stałego poszerzania oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

Treści przedmiotu

Problematyka wykładu: powstanie i rozwój chrześcijaństwa w okresie antyku (w tym zasięg geograficzny i kulturowy), ewolucja doktryn, idei i struktur religijnych, dzieje konfliktów doktrynalnych, główni przedstawiciele chrześcijaństwa starożytnego Wschodu i Zachodu.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
obecność	75.0%	50.0%
odpowiedź pisemna	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

Banaszak M., Historię Kościoła katolickiego, t. 1. Warszawa 1986

Cairns E.E. , Z chrześcijaństwem przez wieki. Historia Kościoła powszechnego, Katowice 2003

Chadwick H., Kościół w epoce wczesnego chrześcijaństwa, Warszawa 2004

Daniélou J., Marrou I., Historia Kościoła, t. 1: Od początku do roku 600, Warszawa 1986

Kumor B., Historia Kościoła, t. I, starożytność chrześcijańska, Lublin 2003.

Uzupełniająca lista lektur	Daniélou J., Teologia judeochrześcijańska. Historia doktryn chrześcijańskich przed Soborem Nicejskim, Kraków 2002 Desprez V., Początki monastycyzmu, Kraków 1999 Drączkowski F. (red.), Katechumenat i inicjacja chrześcijańska w Kościele starożytnym, Lublin 2011 Dujarier M., Krótka historia katechumenatu, Poznań 1990 [dostęp w Internecie] Dulęba P., Osoby bóstwa w wybranych systemach gnostyckich a kształtowanie się koncepcji Trójcy Świętej w chrześcijaństwie, Antropologia religii, 3 (2003) Ehrman B. D., Nowy Testament. Historyczne wprowadzenie do literatury wczesnochrześcijańskiej, Warszawa - Stare Groszki 2014 Flusser D., Chrześcijaństwo religią żydowską, Warszawa 2003 Gilles Q., Gnoza, Warszawa 1988 Gnilka J., Jezus z Nazaret, Kraków 2005 Gnilka J., Pierwsi chrześcijanie. Źródła i początki Kościoła, Kraków 2004 Gnilka J., Piotr i Rzym, Kraków 002 Gnilka J., Teologia Nowego Testamentu, Kraków 2002. Hamman A., Życie codzienne pierwszych chrześcijan, Warszawa 1989. Harmless W., Chrześcijanie pustyni: wprowadzenie do literatury wczesnego monastycyzmu, Kraków 2009 Kelly J.N.D., Początki doktryny chrześcijańskiej, Warszawa 1988 Mokrzycki B., Z dziejów sakramentu chrztu, w: Droga chrześcijańskiego wtajemniczenia, Warszawa 1983, s. 37197. Murawski R., Wczesnochrześcijańska katecheza (Do Edyktu Mediolańskiego 313 r.), Płock 1999. Pietras H., Początki Teologii Kościoła, Kraków 2000 Pietras H., Sobór nicejski (325), Kraków 2013 Rosik M., Jezus a judaizm w świetle Ewangelii według św. marka, Warszawa 2004 Schatz K., Sobory powszechne. Kraków 2000 Simon M., Cywilizacja wczesnego chrześcijaństwa, Warszawa 1992

Szulc F., Syn Boży w Pasterzu Hermasa, Katowice 2005

Theissen G., Czasy Jezusa. Tło społeczne pierwotnego chrześcijaństwa, Kraków 2004

Trocmé E., Pierwsze kroki chrześcijaństwa, Karków 2004

Vermes G., Autentyczna Ewangelia Jezusa, Kraków 2009

Vermes G., Jezus Żyd. Ewangelia oczami historyka, Kraków 2003

Vermes G., Twarze Jezusa, Kraków 2008

Wipszycka E., Kościół w świecie późnego antyku, Warszawa 1994

Źródła:

Acta Synodalia: od 50 do 381 roku, t.1, Kraków 2006

Acta Synodalia: od 381 do 431 roku, t.4, Kraków 2010

Acta Synodalia: od 431 do 504 roku, t.6, Kraków 2012

Apokryfy NT: Apostołowie, t. 2, cz. 1: Andrzej, Jan, Paweł, Piotr, Tomasz, Kraków 2007,

Apokryfy NT: Apostołowie, t. 2, cz. 2: Bartłomiej, Filip, Jakub Mniejszy, Jakub Większy, Judasz, Maciej, Mateusz, Szymon i Juda Tadeusz, Ewangeliści, Uczniowie Pańscy, Kraków 2007

Apokryfy NT: Ewangelie apokryficzne, t. 1, cz. 1-2, Kraków 2003

Apokryfy NT: Listy i apokalipsy chrześcijańskie, t.3, Wyd. WAM, Kraków 2001

Apokryfy syryjskie. Historia i przysłowia Achikara, Grota Skarbów, Apokalipsa Pseudo-Metodego, Kraków 2011

Dokumenty Soborów Powszechnych, (325-787), t.1, Kraków 2001

Euzebiusz z Cezarei, Historia Kościelna. O męczennikach Palestyńskich, Kraków 1993 (nowe wydanie z tekstem greckim: Kraków 2013)

Ewagriusz Scholastyk, Historia Kościoła, Warszawa 1988

Hermiasz Sozemen, Historia Kościoła, Warszawa 1989

Kanony Ojców Greckich, t.3, Kraków 2009

Kodeks Teodozjusza (opr. M. Ożóg, M. Wójcik),t. 7, Kraków 2014

Konstytucje apostolskie oraz Kanony Pamfilosa z apostolskiego synodu

		w Antiochii, Prawo kanoniczne św. Apostołów, Kary świętych Apostołów dla upadłych, Euchologion Serapiona, t.2, Kraków 2007 Libri poenitentiales. Księgi pokutne, t. 5, Kraków 2011 Sokrates Scholastyk, Historia Kościoła, Warszawa 1986
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Wczesnochrześcijańskie zróżnicowania: monarchiznim, manicheizm, pelagianizm 2. Chrześcijaństwo oczami Rzymian i Greków. 3. Ojcowie Kościoła - przednicejscy: charakterystyka, dorobek i dzieło (dwóch ze Wschodu dwóch z Zachodu) 4. Ojcowie Kościoła - ponicejscy: charakterystyka, dorobek i dzieło (dwóch ze Wschodu dwóch z Zachodu) 5. Początki życia monatystycznego	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.